

Nederlandse norm

NEN-EN 12845+A2+ **NEN 1073 (nl)**

Vaste brandblusinstallaties - Automatische
sprinklerinstallaties - Ontwerp, installatie en
onderhoud

Fixed firefighting systems - Automatic sprinkler
systems - Design, installation and maintenance

Vervangt NEN 6094:1995;
NEN-EN 12845:2004+NEN 1073:2008 Ontw.

ICS 13.220.20

oktober 2010

Dit document bevat de vertaling in het Nederlands van de Europese norm EN 12845:2004+A2:2009. De Europese norm EN 12845:2004+A2:2009, heeft de status van Nederlandse norm.

Normcommissie 351 089 "Blusinstallaties"

Apart from exceptions provided by the law, nothing from this publication may be duplicated and/or published by means of photocopy, microfilm, storage in computer files or otherwise, which also applies to full or partial processing, without the written consent of the Netherlands Standardization Institute.

The Netherlands Standardization Institute shall, with the exclusion of any other beneficiary, collect payments owed by third parties for duplication and/or act in and out of law, where this authority is not transferred or falls by right to the Reproduction Rights Foundation.

Auteursrecht voorbehouden. Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van het Nederlands Normalisatie-instituut niets uit deze uitgave worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, microfilm, opslag in computerbestanden of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op gehele of gedeeltelijke bewerking.

Het Nederlands Normalisatie-instituut is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor veeveelvoudiging te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden, voor zover deze bevoegdheid niet is overgedragen c.q. rechtens toekomt aan de Stichting Reprorecht.

Although the utmost care has been taken with this publication, errors and omissions cannot be entirely excluded. The Netherlands Standardization Institute and/or the members of the committees therefore accept no liability, not even for direct or indirect damage, occurring due to or in relation with the application of publications issued by the Netherlands Standardization Institute.

Hoewel bij deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Het Nederlands Normalisatie-instituut en/of de leden van de commissies aanvaarden derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade, ontstaan door of verband houdend met toepassing van door het Nederlands Normalisatie-instituut gepubliceerde uitgaven.

Nederlands voorwoord

Voor de in deze norm vermelde normatieve verwijzingen bestaan in Nederland de volgende equivalenten:

<u>vermelde norm</u>	<u>Nederlandse norm</u>	<u>titel</u>
EN 54-1	NEN-EN 54-1	Automatische brandmeldinstallaties – Deel 1: Inleiding
EN 54-2	NEN-EN 54-2	Automatische brandmeldinstallaties – Deel 2: Brandmeldcentrale (inclusief correctieblad)
EN 54-3	NEN-EN 54-3	Automatische brandmeldinstallaties – Deel 3: Brandalarmeringsapparatuur – Akoestische signaalgevers
EN 54-4	NEN-EN 54-4	Automatische brandmeldinstallaties – Deel 4: Energievoorziening (inclusief correctieblad)
EN 54-5	NEN-EN 54-5	Brandmeldinstallaties – Deel 5: Thermische melders – Puntmelders
EN 54-10	NEN-EN 54-10	Automatische brandmeldinstallaties – Deel 10: Vlamdetectoren – Puntmelders
EN 54-11	NEN-EN 54-11	Automatische brandmeldinstallaties – Deel 11: Handbrandmelders
EN 287-1	NEN-EN 287-1	Het kwalificeren van lassers – Smeltlassen – Deel 1: Staal
EN 1057	NEN-EN 1057	Koper en koperlegeringen – Naadloze koperen buizen voor gas- en waterleidingen in sanitaire en verwarmingstoepassingen
EN 1254	–	–
EN 12259-1	NEN-EN 12259-1+A1	Vaste brandblusinstallaties – Onderdelen voor sprinklers en watersproeisystemen – Deel 1: Sprinklers
EN 12259-2	NEN-EN 12259-2	Vaste brandblusinstallaties – Onderdelen voor sprinkler- en watersproeisystemen – Deel 2: Natte alarmkleppen
EN 12259-3	NEN-EN 12259-3	Vaste brandblusinstallaties – Onderdelen voor sprinklers en watersproeisystemen – Deel 3: Droog-alarmkleppen, inclusief versnellers en ontluchters
EN 12259-4	NEN-EN 12259-4	Vaste brandblusinstallaties – Onderdelen voor sprinklers en watersproeisystemen – Deel 4: Waterturbine-aangedreven alarmbellen
EN 12259-5	NEN-EN 12259-5	Vaste brandblusinstallaties – Onderdelen voor sprinklers en watersproeisystemen – Deel 5: Waterstroomschakelaars
prEN 12259-12:2000	NEN-EN 12259-12:2000 Ontw.	Vaste brandblusinstallaties – Onderdelen voor sprinkler- en watersproeisystemen – Deel 12: Pompen in sprinklerinstallaties
EN 12723	NEN-EN 12723	Vloeistofpompen – Algemene termen voor pompen en installaties – Definities, grootheden, symbolen en eenheden
EN 50342	NEN-EN 50342-1	Lood-zwavelzuur batterijen – Deel 1: Algemene eisen en beproevingsmethoden
EN 60529	NEN 10529	Beschermingsgraden van omhulsels van elektrisch materieel (IP-codering)
EN 60623	NEN-EN-IEC 60623	Oplaadbare cellen en batterijen met alkalische en andere niet-zuurhoudende elektrolyten – Open nikkel-cadmium prismavormige oplaadbare enkelvoudige cellen
EN 60947-1	NEN-EN-IEC 60947-1	Laagspanningsschakelaars – Deel 1: Algemene richtlijnen
EN 60947-4	–	–
EN ISO 3677	NEN-EN-ISO 3677	Toevoegmaterialen voor zacht- en hardsolderen – Aanduiding

ISO 65	NEN-EN 10255	Buizen van ongelegeerd staal geschikt voor lassen en draadsnijden – Technische leveringsvoorwaarden
ISO 3046	–	–

Voorbeeld
Preview

Nederlands voorwoord bij de gecombineerde uitgave van NEN-EN 12845 en NEN 1073

Bij het verschijnen van EN 12845 is in Nederland de behoefte ontstaan aan een document in de Nederlandse taal dat is toegesneden op de Nederlandse situatie. Dit laatste betekent de mogelijkheid om een optioneel verhoogd veiligheidsniveau te definiëren zoals dat in de Nederlandse praktijk gebruikelijk is. Hiertoe zijn de belangrijkste elementen uit de VAS (Voorschriften voor Automatische Sprinklerinstallaties), delen van huidige memoranda en aanpassingen ten gevolge van Nederlandse regelgeving samen met toelichtingen in NEN 1073 weergegeven. Voor het gemak van de gebruiker zijn deze twee normen, NEN-EN 12845+A2 en NEN 1073, gecombineerd in dit document. Het onderhavige document bevat daarom twee componenten:

- De tekst van de Europese norm EN 12845+A2 *Fixed firefighting systems – Automatic sprinkler systems – Design, installation and maintenance* (in Nederland overgenomen als NEN-EN), vertaald in het Nederlands. NEN-EN 12845+A2 vormt de zogenoemde basisklasse.
- NEN 1073 *Automatische sprinklerinstallaties – Nederlandse aanvulling op NEN-EN 12845*, die enerzijds een mogelijkheid geeft om een verhoogd veiligheidsniveau te definiëren en anderzijds een toelichting geeft. NEN 1073 vormt de zogenoemde plusklasse.

Voor de Nederlandse situatie kan worden gekozen tussen de basisklasse (a) of plusklasse (a + b). Aanwijzing van de plusklasse door de eisende partij kan geschieden door aanwijzing van NEN-EN 12845 tezamen met NEN 1073. Het document kan in de toekomst op deze wijze tevens dienen als basis voor certificatie.

NEN 1073 is herkenbaar aan deze norm toegevoegd door gebruik te maken van enkel omliggende tekstblokken die zijn voorzien van de koptekst 'NEN 1073'. NEN 1073 is weergegeven op de positie in de normtekst waarop het van toepassing is, rekening houdend met dezelfde inspringing vanuit de kantlijn.

In april 2009 heeft de Europese CEN/TC 191 de twee wijzigingsbladen EN 12845:2004/A1:2009 en EN 12845:2004/A2:2009 gepubliceerd. Deze wijzigingsbladen zijn vertaald en integraal opgenomen in de gecombineerde publicatie NEN-EN 12845:2004+A2:2009 + NEN 1073:2010.

NEN 1073 is opgesteld door normcommissie 353 089 "Blusinstallaties", na voorbereiding door de werkgroep 1 "Implementatie EN 12845 – Sprinklerinstallaties".

OPMERKING Bij de Nederlandse vertaling is gebruikgemaakt van onderstaande termenlijst.

Engels	Nederlands	Niet gebruikt/opmerking
Alarm test valve	Alarmbeproevingsafsluiter	Alarmentestkraan
Alarm valve	Alarmerklep	
Alternate alarm valve	Afwisselende alarmerklep	
Alternate installation	Afwisselende sectie	
Appropriate authority	Aangewezen instantie	
Area covered	Bestreken oppervlak	
Area of coverage	Maximumsproeivlak per sprinkler	Maximum bestreken oppervlak
Area of operation	Maximumsproeivlak	(Ontwerp)sproeivlak
Array	Verdeling	
Authority	Instantie	Bevoegde instantie/zie ook Appropriate authority
Automatic sprinkler system	Automatische sprinklerinstallatie	
Battery charger	Laadinrichting	Acculader
Block plan	Plattegrond	Blokplan
Booster pump	Drukverhogingspomp	Opvoerpomp
Bore	Doorlaat	

Engels	Nederlands	Niet gebruikt/opmerking
Branched	Uitgevoerd als vertakte configuratie	In combinatie met pipe: vertakking
Building with more than one floor (Multi-storey building)	Gebouw met meer dan één bouwlaag	Meerverdiepingsgebouw
Calculated system	Hydraulisch berekende installatie	Berekend systeem
Capacity	Inhoud	Van een tank
Capacity	Capaciteit	Van een pomp of waterleiding
Characteristic	Capaciteit van de pomp Karakteristiek	
Compartments for pumpsets	Pompopstelruimte(n)	Pompkamer(s)
Composite alarm valve	Samengestelde alarmklep	
Composite set	Samenstel	
Concealed spaces	Verborgten ruimten	Loze ruimten
Contacts	Contacten	
Control valve set	Alarmklepopstelling	Ook: set of installation main control valves
Curve (pump)	Kromme (pomp)	Curve
Deflector	Spreadplaat	Spreadplaat
Density of discharge	Sproeidichtheid	
Design density	Ontwerpsproeidichtheid	
Diameter	Diameter (Ingeval van leidingdiameter wordt de nominale diameter bedoeld)	
Discharge	Leveren	
Discharge pipe (pressure tank)	Persleiding (druktank)	
Distribution pipe	Verdeelleiding	
Downstream	Achter	
Drencher	'Drencher'	Zie 3.14 en bijlage F
Drop	Zakleiding	Valleiding
Duration	Sproeitijd	
Effective capacity	Effectieve inhoud	Nuttige inhoud
(Elevated) private reservoir	(Hooggelegen) bassin (geen dak)	
End-centre (array)	Tweezijdige verdeling	
End-side (array)	Enkelzijdige verdeling	
Exposed	Niet-afgedekt	Bij kunststof verpakking
Exposed	Blootgesteld (aan beschadigingen)	
Fire hazard	Brandgevaar	(Brand)risico
Fire precautions	Brandveiligheidsmaatregelen	
Fitting	Hulpstuk	
Flat spray sprinkler	'Flat spray'-sprinkler	
Flow	Debiet	Vraag; door leiding
Flow	Stroming	Waterstromschakelaar, richtingsverandering in leiding, werkwoord

Engels	Nederlands	Niet gebruikt/opmerking
Flow	Opbrengst	Aanbod; pomp Zie ook Maximum demand flow
Flow	Waterstroming	
Flush	'Flush'	Verborgen
Galvanized	Gegalvaniseerd	
Gaskets	Pakkingen	
Gauge pressure	Benodigde druk	
Gravity tank	Hooggelegen reservoir (heeft dak)	Hooggelegen tank
Gridded configuration	Gridconfiguratie	
Hydrant	Brandkraan	
Inexhaustible	Onbeperkt	Ongelimiteerd
Inexhaustible source	Onbeperkte watervoorraad	
Infill	Suppletie	
Inflow	Suppletie	
In-rack sprinkler	Tussensprinkler	
Installation	Sectie, installatie (montage)	
Installation extremities	Uiteinden van de sectie	
Installation layout drawings	Installatietekeningen	
Issue number Number of issue	Volgnummer	
Layout	Verdeling	Zie ook Pipe layout en Range layout
Looped	Ringconfiguratie	
Looped configuration	Ringconfiguratie	
Main distribution pipe	Hoofdverdeelleiding	
Maximum demand flow	Maximaal gevraagde opbrengst	Maximaal gevraagde hoeveelheid
Minimum load capacity	Minimale belastingscapaciteit	Minimale belasting
Most favourable area (of operation)	Gunstigst gelegen sproeivlak	
Multiple (jet) control	Moedersprinkler ('multiple (jet) control')	Nozzle
Mushroom type	Verticaal lichtend	
Nozzle	Sproeier	
Occupancy	Gebruiksfunctie	Zie Bouwbesluit
On a range	Op een sprinklerleiding	
(Open) reservoir	Bassin (geen dak)	
Operation	Het aanspreken, werking, activering	
Orifice plate	Smoorplaat	Na pomp
Orifice plate	Restrictieplaat	Bij afvoer met beperkte doorlaat
Other services	Andere installaties	Andere diensten
Pattern discharge	Sproeipatroon	
Pipe array	Leidingstelsel	
Pipe fitting	Leidingverbinding	Pijpverbinding

Engels	Nederlands	Niet gebruikt/opmerking
Pipe layout	Leidingnet	
Pipe supports	Leidingbeugels	
Pipework	Leidingnet	
Pre-action	'Pre-action' (gecommandeerd)	
Pre-calculated pipework	Tabelleninstallatie	
Pre-calculated system	Tabelleninstallatie	
Premises	Inrichting	Faciliteit, bouwwerk, object
Pressure drop	Drukverlies	
Private reservoir	Bassin	Heeft geen dak (zie ook (elevated) private reservoir)
Protected	Beveiligd, beschermd	
Public authorities	Overheden	
Pump controller	Pombesturingskast	Schakelkast
(Pump) suction tank	Reservoir	Heeft dak (opslagtank of voorraadbak, bijv. van beton)
Quick response	Snelle reactietijd	
Range layout	Verdeling sprinklerleiding	
Range pipe	Sprinklerleiding	
Remote alarm indication	Alarmindicatie op afstand	Elektrisch brandalarm
Riser	Stijgleiding	
Screen	Fijnfilter	Filter, scherm
Seals	Afdichtingen	
Section (of piping)	(Leiding)gedeelte	
Set of installation main control valves	Stuurklepopstelling	Ook: control valve set
Shelves	Legborden	
Sized	Gedimensioneerd	Ontworpen
Special response	Speciale reactietijd	
Specify	Voorschrijven	
Sprinkler installation	Sprinklersectie	
Sprinkler (thermal) sensitivity	Warmtegevoeligheid (van sprinklers)	
Staggered	Verschervend	
Standard response 'A'	Normale reactietijd 'A'	
Static Head Loss		
Stop valve	Afsluiter	
Storage configuration	Opslagconfiguratie	Opslagmethode
Storage tank	Bepaalde watervoorraad	Reservoir
Strainer	Groffilter	
Subsidiary alarm valve	Staartklep	Eindalarmklep
Subsidiary extension	Eindgroep	Eindsysteem
Suction chamber	Zuigput	

Engels	Nederlands	Niet gebruikt/opmerking
Sump		
Suction pump	Pomp	
Supervisor	Beheerder	
Supply pipe	Watertoevoerleiding	Toevoerleiding
Support	Beugel	Ophanging/ophangconstructie/ bevestiging/ophangpunt
Terminal configuration	Enkelzijdige voeding	
Test button	Beproevingssknop	Testknop
Testing	Beproeven	Testen
Town main	Openbare waterleiding	
Trapped	Geïsoleerd	
Trunk main	Hoofdleiding	Verzamelleiding
Upstream	Voor	
Valve	Klep	Automatisch
Valve	Afsluiter	Bediend
Water distribution	Watersverspreiding	
Water motor (fire) alarm	Alarmbel	
Water source	Watertoevoer	Waterbron
Water supply	Watervoorziening	
Water volume	Waterinhoud	
Zone	Zone	Sectie
Zone control valve	Zone-afsluiter	Sectie-alarmklep

(blanco)

voorbeeld
Preview

Nederlandse versie

Vaste brandblusinstallaties – Automatische sprinklerinstallaties – Ontwerp, installatie en onderhoud

Ortsfeste Brandbekämpfungsanlagen – Automatische Sprinkleranlagen – Planung, Installation und Instandhaltung

Fixed firefighting systems – Automatic sprinkler systems – Design, installation and maintenance

Installations fixes de lutte contre l'incendie – Systèmes d'extinction automatiques du type sprinkleur – Conception, installation et maintenance

Deze norm is de Nederlandse versie van de Europese norm EN 12845+A2. Hij is vertaald door NEN. Hij heeft dezelfde status als de officiële versies.

Deze Europese norm is door de CEN aangenomen op 16 april 2004 en bevat wijzigingsblad 1, goedgekeurd door de CEN op 22 februari 2009 en wijzigingsblad 2, goedgekeurd door de CEN op 22 februari 2009. De CEN-leden zijn verplicht zich te houden aan het huishoudelijk reglement van de CEN/CENELEC, waarin is vastgelegd onder welke voorwaarden aan deze Europese norm, zonder veranderingen, de status van nationale norm moet worden gegeven.

Bijgewerkte lijsten van en bibliografische gegevens betreffende zulke nationale normen kunnen op aanvraag worden verkregen bij het CEN-managementcentrum en bij elk CEN-lid.

Deze Europese norm bestaat in drie officiële versies (Duits, Engels en Frans). Een versie in een andere taal, die onder verantwoordelijkheid van een CEN-lid in zijn landstaal is gemaakt en die is aangemeld bij het managementcentrum, heeft dezelfde status als de officiële versies.

Leden van de CEN zijn de nationale normalisatie-organisaties van België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

CEN

Europese Commissie voor Normalisatie

Europäisches Komitee für Normung

European Committee for Standardization

Comité Européen de Normalisation

Managementcentrum: Marnixlaan 17, B-1000 Brussel

(blanco)

Voorbereid
Preview

Inhoud

Voorwoord	10
Inleiding	11
1 Onderwerp en toepassingsgebied	13
2 Normatieve verwijzingen	14
3 Termen en definities	17
4 Projectinformatie en documentatie	25
4.1 Algemeen.....	27
4.2 Aanvangsoverwegingen.....	27
4.3 Voorbereidings- of onderzoeksfase.....	27
4.4 Ontwerpfase.....	28
4.4.1 Algemeen.....	28
4.4.2 Samenvattingsoverzicht.....	28
4.4.3 Installatietekeningen.....	28
4.4.4 Watervoorziening.....	31
5 Omvang van de sprinklerbeveiliging	34
5.1 Te beveiligen gebouwen en gebieden.....	34
5.1.1 Toegelaten uitzonderingen binnen een gebouw.....	34
5.1.2 Noodzakelijke uitzonderingen.....	34
5.2 Buitenopslag.....	35
5.3 Brandwerende scheiding.....	35
5.4 Beveiliging van verborgen ruimten.....	35
5.5 Hoogteverschil tussen de hoogste en laagste sprinklers.....	36
6 Indeling van gebruiksfuncties en brandgevaar	37
6.1 Algemeen.....	37
6.2 Gevarenklassen.....	37
6.2.1 'Light Hazard' – LH.....	37
6.2.2 'Ordinary Hazard' – OH.....	37
6.2.3 'High Hazard' – HH.....	38
6.3 Opslag.....	39
6.3.1 Algemeen.....	39
6.3.2 Opslagconfiguratie.....	39
7 Hydraulische ontwerpgegevens	42
7.1 LH, OH en HHP.....	42
7.2 'High Hazard Storage' – HHS.....	42
7.2.1 Algemeen.....	42
7.2.2 Beveiliging uitsluitend aan dak of plafond.....	43
7.2.3 Tussensprinklers in stellingen.....	43
7.3 Benodigde druk en opbrengst voor tabelleninstallaties.....	46
7.3.1 LH- en OH-installaties.....	46
7.3.2 HHP- en HHS-installaties zonder tussensprinklers.....	47
8 Watervoorzieningen	49
8.1 Algemeen.....	49
8.1.1 Sproeitijd.....	49
8.1.2 Bedrijfszekerheid.....	49
8.1.3 Beveiliging tegen vorst.....	49
8.2 Maximale waterdruk.....	49
8.3 Aansluitingen voor andere installaties.....	50
8.4 Opstelling van apparatuur voor watervoorzieningen.....	51
8.5 Beproeving sinrichtingen.....	51
8.5.1 Bij de alarmklepinstellingen.....	52
8.5.2 Bij de watervoorziening.....	52
8.6 Beproeving watervoorziening.....	57

8.6.1	Algemeen	57
8.6.2	Watervoorzieningen met een beperkte watervoorraad of druktank	57
8.6.3	Watervoorzieningen met een openbare waterleiding, drukverhogingspomp, hooggelegen bassin of hooggelegen reservoir	57
9	Type watervoorziening	58
9.1	Algemeen	58
9.2	Openbare waterleidingen	58
9.2.1	Algemeen	58
9.2.2	Waterleiding met drukverhogingspomp	58
9.3	Beperkte watervoorraden	59
9.3.1	Algemeen	59
9.3.2	Waterinhoud	59
9.3.3	Suppletie van beperkte watervoorraden met volledige inhoud	61
9.3.4	Beperkte watervoorraden met verkleinde inhoud	61
9.3.5	Effectieve inhoud van beperkte watervoorraden en afmetingen van zuigputten	62
9.3.6	Groffilters	64
9.4	Onbeperkte watervoorraden – Bezink- en zuigputten	64
9.5	Druktanks	67
9.5.1	Algemeen	67
9.5.2	Opstelling	68
9.5.3	Minimale inhoud (water)	68
9.5.4	Luchtdruk en -inhoud	68
9.5.5	Vullen met lucht en water	69
9.5.6	Regelapparatuur en veiligheidsvoorzieningen	69
9.6	Keuze watervoorziening	69
9.6.1	Enkelvoudige watervoorziening	69
9.6.2	Enkelvoudige watervoorziening uitgevoerd als supertoevoer	70
9.6.3	Tweevoudige watervoorziening	70
9.6.4	Gecombineerde watervoorzieningen	70
9.7	Isoleren van water toevoer	71
10	Pompen	71
10.1	Algemeen	71
10.2	Meervoudige pompopstellingen	72
10.3	Pompopstelruimten	72
10.3.1	Algemeen	72
10.3.2	Sprinklerbeveiliging	73
10.3.3	Temperatuur	73
10.3.4	Ventilatie	74
10.4	Maximale temperatuur van de watervoorziening	74
10.5	Afsluiters en appendages	74
10.6	Zuigcondities	75
10.6.1	Algemeen	75
10.6.2	Zuigleiding	76
10.7	Pompcapaciteiten	80
10.7.1	Tabelleninstallaties – LH en OH	80
10.7.2	Tabelleninstallaties – HHP en HHS zonder tussensprinklers	81
10.7.3	Hydraulisch berekende installaties	81
10.7.4	Druk- en opbrengstcapaciteit van openbare waterleiding met drukverhogingspomp	82
10.7.5	Drukschakelaars	82
10.8	Door elektromotoren aangedreven pompsets	82
10.8.1	Algemeen	82
10.8.2	Elektrische voeding	83
10.8.3	Hoofdverdeelinrichting	83
10.8.4	Installatie tussen hoofdverdeelinrichting en pompbesturingskast	84
10.8.5	Pompbesturingskast	84
10.8.6	Bewaking van de werking van de pomp	85
10.9	Door dieselmotoren aangedreven pompsets	85
10.9.1	Algemeen	85
10.9.2	Motoren	88

10.9.3	Koelsysteem.....	88
10.9.4	Luchtfilter.....	89
10.9.5	Uitlaatsysteem.....	89
10.9.6	Brandstof, brandstoftank en brandstofleidingen	89
10.9.7	Startinrichting	90
10.9.8	Startmotoraccu's	91
10.9.9	Acculaadinrichting	92
10.9.10	Plaats van de accu's en laadinrichtingen.....	92
10.9.11	Startalarmsignaleringen	92
10.9.12	Geveedenschappen en reserveonderdelen	93
10.9.13	Beproeving dieselmotor en overige beproevingen.....	93
11	Type en grootte van secties.....	94
11.1	Natte secties.....	94
11.1.1	Algemeen	94
11.1.2	Bescherming tegen bevrozing.....	94
11.1.3	Grootte van secties	96
11.2	Droge leidingsecties.....	96
11.2.1	Algemeen	96
11.2.2	Grootte van secties	96
11.3	Afwisselende secties.....	97
11.3.1	Algemeen	97
11.3.2	Grootte van de secties	98
11.4	'Pre-action'-secties.....	98
11.4.1	Algemeen	98
11.4.2	Automatische brandmeldinstallatie.....	98
11.4.3	Grootte van secties	99
11.5	Droge of afwisselende eindgroepen.....	99
11.5.1	Algemeen	99
11.5.2	Grootte van de eindgroepen	99
11.6	Watersproei-eindgroepen.....	100
12	Verdeling en plaats van sprinklers.....	100
12.1	Algemeen	100
12.2	Maximumsproeivlak per sprinkler.....	101
12.3	Minimale afstand tussen sprinklers.....	102
12.4	Plaats van sprinklers ten opzichte van constructiedelen	102
12.5	Tussensprinklers in HH-gebruiksfuncties.....	114
12.5.1	Algemeen	114
12.5.2	Maximale verticale afstand tussen sprinklers op tussenliggende niveaus	114
12.5.3	Horizontale positie van sprinklers op tussenliggende niveaus.....	114
12.5.4	Aantal rijen sprinklers per niveau.....	116
12.5.5	Tussensprinklers in stellingen zonder gesloten legborden bij gevarenklasse HHS	116
12.5.6	Tussensprinklers in stellingen onder gesloten of gedeeltelijk gesloten legborden bij gevarenklasse HHS (ST5 en ST6).....	117
13	Leidingdimensionering en -verdeling	118
13.1	Algemeen	118
13.1.1	Leidingdimensionering	118
13.2	Berekenen van drukverliezen in het leidingnet.....	118
13.2.1	Wrijvingsverlies	118
13.2.2	Statische drukverschillen	119
13.2.3	Snelheid	119
13.2.4	Drukverlies in hulpstukken en afsluiters.....	120
13.2.5	Nauwkeurigheid van de berekeningen.....	121
13.3	Tabelleninstallaties.....	124
13.3.1	Algemeen	124
13.3.2	Plaats van de ontwerppunten.....	125
13.3.3	'Light Hazard' – LH.....	126
13.3.4	'Ordinary Hazard' – OH.....	127
13.3.5	'High hazard' – HHP en HHS (uitgezonderd tussensprinklers)	129
13.4	Volledig berekende installaties.....	138

Bestelformulier

Stuur naar:

NEN Standards Products & Services
t.a.v. afdeling Klantenservice
Antwoordnummer 10214
2600 WB Delft

NEN Standards Products & Services

Postbus 5059
2600 GB Delft

Vlinderweg 6
2623 AX Delft

T (015) 2 690 390
F (015) 2 690 271

www.nen.nl/normshop

Ja, ik bestel

__ ex. NEN-EN 12845:2004+A2:2009+NEN 1073:2010 nl Vaste brandblusinstallaties - Automatische sprinklerinstallaties - Ontwerp, installatie en onderhoud € 189.00

Wilt u deze norm in PDF-formaat? Deze bestelt u eenvoudig via www.nen.nl/normshop

Gratis e-mailnieuwsbrieven

Wilt u op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen op het gebied van normen, normalisatie en regelgeving? Neem dan een gratis abonnement op een van onze e-mailnieuwsbrieven. www.nen.nl/nieuwsbrieven

Gegevens

Bedrijf / Instelling _____

T.a.v. _____ O M O V

E-mail _____

Klantnummer NEN _____

Uw ordernummer _____ BTW nummer _____

Postbus / Adres _____

Postcode _____ Plaats _____

Telefoon _____ Fax _____

Factuuradres (indien dit afwijkt van bovenstaand adres)

Postbus / Adres _____

Postcode _____ Plaats _____

Datum _____ Handtekening _____

Retourneren

Fax: 015 2 690 271

E-mail: klantenservice@nen.nl

Post: NEN Standards Products & Services,

t.a.v. afdeling Klantenservice
Antwoordnummer 10214,
2600 WB Delft

(geen postzegel nodig).

Voorwaarden

- De prijzen zijn geldig tot 31 december 2018, tenzij anders aangegeven.
- Alle prijzen zijn excl. btw, verzend- en handelingskosten en onder voorbehoud bij o.m. ISO- en IEC-normen.
- Bestelt u via de normshop een pdf, dan betaalt u geen handeling en verzendkosten.
- Meer informatie: telefoon 015 2 690 391, dagelijks van 8.30 tot 17.00 uur.
- Wijzigingen en typfouten in teksten en prijsinformatie voorbehouden.
- U kunt onze algemene voorwaarden terugvinden op: www.nen.nl/leveringsvoorwaarden.